

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CII. — Izdan in razposlan dne 20. novembra 1897.

Vsebina: Št. (259—261.) 259. Ukaz o tem, kedo je v kneževini liechtensteinski pristojen, izdajati potrdilnice trgovinskih zbornic, predpisane v dosego določenih carinskih ugodnosti. — 260. Dopustilnica za lokalno železnico in Nemškega Broda v Žďár. — 261. Razglas, da se je podaljšal rok za dogradbo lokalne železnice iz Rakovnika v Mladotice.

259.

Ukaz ministrstev za finance in trgovino z dne 3. novembra 1897. l.

o tem, kedo je v kneževini liechtensteinski pristojen, izdajati potrdilnice trgovinskih zbornic, predpisane v dosego določenih carinskih ugodnosti.

Porazumno zudeleženima kraljevima ogrskima ministrstvom se ukazuje, da morajo biti v dosego carinskih ugodnosti po veljajočih carinskih predpisih predpisane potrdilnice, katere izdajajo trgovinske in obrtne zbornice, za tiste zavode, ki so v carinsko združeni kneževini liechtensteinski, izdane po knežji deželni vladi v Vaduzu.

Biliński s. r.

Glanz s. r.

260.

Dopustilnica z dne 8. novembra 1897. l.

za lokalno železnico iz Nemškega Broda v Žďár.

Na podstavi Najvišega pooblastila se mi je v porazumu z vdeleženimi ministrstvi vzvidelo, Večeslavu Kabelaću, županu mesta Nemški Brod

v družbi z dr.-jem Frančiškom Malinským, posestnikom tvornice v Ronovu, in Jožefom Apetaurom, občinskim svetovavcem v Žďáru, podeliti po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, po zmislu zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa zakonov z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) in z dne 21. julija 1896. l. (drž. zak. št. 141) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo napraviti kot lokalno železnico s pravilnim tirom od postaje Nemški Brod na c. k. priv. avstr. severozapadni železnici čez Příbyslavo v Žďár:

§. 1.

Železnici, katera je predmet te dopustilnice, se dodeljujejo v členu V. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1895.) omenjene ugodnosti.

§. 2.

Za dopuščeno železnico dodeljuje država za dobo od časa, ko se začne obrat, do preteka 76. leta dopustilnega trajanja poroštvo letnega čistega donosa v največem znesku 58.900 gl. a. v. za zavarovanje štiriodstotnega obrestovanja in razdolžne kvote prednostnega zajma v nominalnem znesku 1,388.000 gl. a. v. v notah, katerega bo vzprejeti zastran nabave novcev in razdolžiti v zgoranjem

času, in to tako, da dopolni primanjkljaj državna uprava, če bi letni donos ne dosegel zneska, za katerega velja poroštvo.

§. 3.

Od letnega, po §. 2. s poroštvom zagotavljenega čistega donosa je v odplačilo prednostnega zajma, ki se vzprejme, porabiti tisti znesek, ki ga določi državna uprava po razdolžbnem črtežu, katerega odobri ona in po katerem se mora razdolžiti vsa napravna glavnic (§. 11.) v času, dokler bo trajalo dopustilo.

§. 4.

Doplačilo prevzetega poroštva mora država opraviti zadnji čas tri mesece po predložbi dokumentiranega letnega računa potem, ko je bil ta račun pregledan.

Erar bo pak za pogojeno obrestovanje in za počrtežno razdolžbo zajma opravljal o dogovorjenih rokih dospelosti po meri potreščine, izpravljene na podstavi proračuna o donosu, toda pridrževaje si obračun na podstavi letnega računa, delna plačila tudi poprej, ako vložijo koncesionarji dotično prošnjo o pravem času, preden izteče rok.

Ako bi se pokazalo po dokončni ustanovitvi letnega računa, katerega bo predložiti zadnji čas tri mesece po preteku obratnega leta, da so bila predplačila odmerjena previsoko, morajo koncesionarji precej vrniti dobljeni presežek, doštevši šest odstotkov obresti.

Doplačilo se mora zahtevati od države zadnji čas v letu dni po preteku dotičnega obratnega leta, ker bi sicer nehala pravica do njega.

§. 5.

Z zneskom, ki ga bo plačevala državna uprava vsled prevzetega poroštva, je ravnati zgolj tako kakor s predplačilom, ki daje obresti po štiri od sto.

Kadar preseže čisti donos železnice zagotovljeno letno vsoto, tedaj se bo moral dotični prebitek precej odpravljati na državno upravo v povračilo danega predplačila z obrestmi vred tako dolgo, dokler se to ne odplača popolnoma.

Pri tem je opravljati obresti, preden se vrnejo predplačila.

Terjavščine države iz takih predplačil ali obresti, ki še niso bile plačane do časa, ko mine dopustilo ali ko odkupi železnico država, je opraviti iz še ostajajoče imovine podjetbe.

§. 6.

Kaki stroški za beležbo efektov na domačih ali unanjih borzah, kake kuponske kolkovnine ali davki, ki jih bo morala plačevati podjetba po preteku davka prostih let, se smejo postavljati v obratni račun kot razhodek.

To isto velja tudi o upravnem prispevku, katerega bo plačevati za prednostni zajem, in pa o kakih povračilih za davke in pristojbine, ki jih bo opravljati finančnemu zavodu, kateri dá posojilo.

Za državna doplačila ne bo plačevala podjetba nikake dohodnine.

§. 7.

Gradnjo dopuščene železnice je začeti precej po dobljeni dovolitvi za njo in jo dokončati najdalje v poldrugem letu, računeč od današnjega dne. Dodelano železnico je takoj izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po nji obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bodo držali gorenjega roka za gradnjo in pa da izvrše in opremijo železnico, kakor zahteva dopustilo, morajo dati koncesionarji zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale zgorenje dolžnosti po krivdi koncesionarjev, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 8.

Da izdelajo dopuščeno železnico, se dodeljuje koncesionarjem pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se dodeljuje koncesionarjem tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se morda naredile in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njena prava v javni korist.

§. 9.

Koncesionarjem se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta

dopustilnica, potem dopustilnih pogojev, postavljenih po ministrstvu za železnice in pa ukazil, ki jih dá v tem oziru ministrstvo za železnice, pa tudi tega, kar velevajo semkaj mereči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa obratni red za železnice z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem zakoni in ukazi, kateri se morda dado v bodoče.

Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbre in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, v kolikor in dokler se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere dopuščene lokalne železnice, sosebno na njeno zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá ministrstvo za železnice.

§. 10.

Gradnja dopuščene železnice se izvrši po ukazih, ki jih izda ministrstvo za železnice, in to pod neposrednim vodstvom in nadzorom ministrstva za železnice, oziroma organov, ki jih ono odpošlje v to.

Gradnjo in dostavke je po podrobnem projektu in proračunu stroškov, ki se sestavi pod primernim vplivom državnih organov, oddati pod neposredno ingerencijo vlade in kolikor moči po pogojih, navadnih pri gradnji državnih železnic.

Dela za gradnjo je oddati ločeno od nabave novcev.

Vrednost dostavek gradiva, odstopov zemljišč in drugih oprav, ki se zagotovijo s prevzetbo osnovnih delnic, je določiti z dogovorom med državo in udeleženci, in če bi se ne mogel dogovor skleniti, s prostovoljno sodno cenitvijo.

Vozila, šine in druge železniške sestavine in pa vsi predmeti za opremo se morajo nabavljati samo in edino iz domačih tvornic.

Izjemo od tega določila sme ministrstvo za železnice v porazumu s trgovinskim ministrstvom dovoliti tedaj, kadar bi se dokazalo, da domače fabrike ne morejo opraviti dotičnih dostavek gledé na ceno, kakovost in čas, do katerega jih je izvršiti, po istih pogojih, kakor jih ponujajo unanje fabrike.

§. 11.

Koncesionarjem se priznava pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki

jih ta postavi, preneso v izvršitev dopuščene železniške podjetbe delniški družbi, katera se še le napravi ali že obstoji, vse pravice in zaveznosti, ki izvirajo iz te listine.

Koncesionarji imajo pravico, po pogojih, ki jih ustanovi državna uprava, vzprejeti eventualno v delne zadolžnice razdeljen prednostni zajem v nominalnem znesku 1,388.000 gl. a. v. v notah, katerega bo obrestovati s štirimi odstotki in razdolžiti v 76 letih, računeč od dneva podeljenega dopustila.

Ta prednostni zajem je oddati po ukazilih, katera ukrene državna uprava.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem velja to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in opravo železnice in za dobavo vozil z odobrilom državne uprave res uporabljenih in prav izkazanih, in pa razen zneska za dobavo gradivne zaloge in blagajniške dotacije, katerega ustanovi državna uprava, prištevisi interkalarne obresti in razdolžne kvote, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je res bilo kurzne izgube ob dobavi glavnice.

Ako bi bilo po popolni uporabi prve napravne glavnice treba še drugih novih staveb, in ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prišteti napravni glavnici, če je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo naprav, in se stroški izkažejo, kakor gré.

Družbena pravila, pogodba o zajmu, ki jo je skleniti, in pa obrazci prednostnih obligacij in delnic, ki se izdado, potrebujejo odobrila državne uprave.

V pravila delniške družbe, ki se napravi, je vzprejeti določilo, da morajo biti vsi udje načelnštva (upravnega sveta, ravnateljstva) avstrijski državljani ter imeti domovališče v ozemlju kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.

§. 12.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru, in pa glede polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katera bodo veljala vsaki čas pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila je uporabljati tudi na deželne brambo in pa na črno vojsko obeh državnih polovic,

na tirolske deželne strelce in na žandarje, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom.

Koncesionarji se zavezujejo, da pristopijo k dogovoru, med avstrijskimi železniškimi družbami sklenjenemu za stran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov in pa za stran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, nadalje da pristopijo k vsakikrat veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakikrat veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, in pa vsakikrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarje moč z dnem, katerega se prične po dopuščeni železnici obrat. Predpisi enake vrste, ki se izdado po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobe za koncesionarje veljavnost tedaj, kadar se jim priznajo uradoma.

Te dolžnosti imajo koncesionarji samo v toliko, v kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na drugotnost te proge in na olajšila, dodeljena vsled tega glede na napravo in opremo.

Koncesionarji so dolžni, oddajajoč službe se ozirati po zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 13.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) je slično uporabljati nižjane tarifne postavke, ki veljajo za prevažanje vojakov.

§. 14.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, na račun koncesionarjev država, in koncesionarji bodo morali upravi državnih železnic povrniti stroške, ki ji zares nastanejo po tem obratovanju in kateri se ustanové eventualno poprek. Načini, kako je voditi ta obrat, se vravnajo z obratno pogodbo, katera se sklene med državno upravo in koncesionarji.

Pri tem se državni upravi pridržuje, po svojem izprevidu vrejati obrat, ustanavljati tarife za preva-

žanje oseb in blaga, kakor tudi razredbo blaga in vsa postranska določila, ki se tikajo prevažanja tovorov, potem ustanavljati vse oprave železniške podjetbe za javne službene namene, sosebno na korist poštne uprave in državnega telegrafskega zavoda, oziraje se vsaki čas na obstoječe prometne potrebe, in to tako dolgo, dokler se bo res zahtevalo državno poroštvo in se ne vrnejo poroštvena predplačila, ki jih dá država.

Po preteku tega časa se morajo koncesionarji ravnati po ustanovljenih obratnih pogojih, oziroma po dotičnih v obratni pogodbi ukrenjenih določilih.

Vredba tarif za osebe in blago in pa vredba oprav za javne namene se pridržuje vsakikrat zakonodavstvu, in taki vredbi se morajo podvreči koncesionarji.

§. 15.

Koncesionarji imajo dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsakikrat dopuščati državni upravi na njeno zahtevanje skupno porabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se še napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 16.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset let, računeč od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom zgoranjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 7. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in o začetku obrata, po krivdi koncesionarjev, v kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti po zmislu §. 11. lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 17.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat oddana, vsaki čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Odškodnina, ki jo je dati, če se železnica odkupi, bodi v tem, da država namesto koncesionarjev prevzame, da jih sama plača, v §. 11. označeni prednostni zajem in pa kake druge po koncesionarjih z odobrilo državne uprave v založbo vštevnih napravnih stroškov (§. 11., odstavek 6.) vzprejete dolgove v še ne razdolženih zneskih, in pa da delniško glavnico, v kolikor bi ta še ne bila razdolžena v času odkupa, izplača v popolni imenski vrednosti v gotovini ali v državnih zadolžnicah.

Državne zadolžnice je računati pri tem po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju zaznamovali na dunajski borzi uradno o državnih zadolžnicah enake vrste.

2. Plačavši v št. 1. predpisano odškodnino, pride država po odkupu železnice in z dnem odkupa brez daljne odplate v bremen čisto, oziroma samo s še ne poplačanimi ostanki po odobrilo državne uprave vzprejetih zajmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vštveši tudi vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarjev, in družbena postranska opravila, in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v kolikor niso le-ti že bili uporabljeni namenu primerno z odobrilo državne uprave.

3. Sklep državne uprave o izvrševanju pravic državnega odkupa, kateri se mora zgoditi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki vladne izjave priobči železniški podjetbi najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V ti izjavi se določi :

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniška podjetba, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, kateri morajo, bodi si kot pritiklina železniške podjetbe, bodi si v poplačilo državnih terjavščin iz poroštvenega razmerja (§. 5.), ali iz drugih pravnih naslovov preiti na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo plača država železniški podjetbi (št. 1), s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

4. Državna uprava si pridržuje pravico, postaviti ob enem z vročbo odkupne izjave posebnega komisarja, kateri mora paziti na to, da se stanje imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja in obrememba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsaki prevzetbi novih dolžnosti, katere segajo čez mejo pravičnega obrata ali proizročujejo trajno obremenjenost.

5. Koncesionarji so dolžni, poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, kateri je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionarji ne izpolnili te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez pritrditve koncesionarjev in sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest zgoraj označenjene imovinske predmete.

Počenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški na škodo državi.

Čisti donosi, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo, ne kraté obračuna iz poroštvenega razmerja s c. k. državno upravo, železniški podjetbi, katera pak mora sama poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do zgoranjega časa nastale obračunske dolžnosti in drugačne dolgove, v kolikor jih ne prevzame po št. 1 država, da jih plača sama.

6. Država si pridržuje pravico, na podstavi odkupne izjave (št. 3) izvršiti vknjižbo državne lastninske pravice na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, kateri preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionarji so dolžni, dati po zahtevanju državnih upravi na razpolago pravne listine, katere bi bile še morda potrebne ž njih strani.

§. 18.

Ko mine dopustilo in tistega dne, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vse premične in nepremične pritikline, vštveši tudi vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarjev, in družbena postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v obsegu, povedanem v §. 17., št. 2.

Ko mine to dopustilo, in pa tudi, ko se železnica odkupi (§. 17.), obdrže koncesionarji last

pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetbe, in pa kar bi imeli po obračunih, terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katere so si koncesionarji sezidali ali pridobili sami po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§. 19.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, kateri bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v velike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilo ali družbenim pravilom, ali pa kvarne javni koristi in finančni koristi poroštvujočega državnega zaklada; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprostiti precej odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 20.

Državni upravi se pridružuje nadalje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprednjega sva-

rila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Guttenberg s. r.

261.

**Razglas ministrstva za železnice
z dne 11. novembra 1897. l.,**

da se je podaljšal rok za dogradbo lokalne železnice iz Rakovnika v Mladotice.

Na podstavi Najvišega pooblastila se je v §. 2. dopustilnice z dne 23. januarja 1897. l. (drž. zak. št. 47) ustanovljeni rok za dovršitev in pričetek obratovanja lokalne železnice iz Rakovnika v Mladotice podaljšal do 31. dne decembra 1898. l.

Guttenberg s. r.